

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

«Danica» izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četrť leta 1 gl. 20 kr. V tiskarni sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za 1/2 leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj Li.

V Ljubljani, 23. septembra 1898.

List 38.

Ob grobu cesarice Elizabete.

Bilo je pred 44. leti. Ves Dunaj se je zbral, da vidi cesarico. Vsi avstrijski narodi so v duhu spremljali njeno pot z bavarskih planin do Dunaja. Vsi so se v duhu pridružili srečnim Dunajčanom, da jo pozdravijo ob njenem prihodu. Od tedaj pa do minole sobote cesarica Elizabeta ni imela tako mnogoštevilnega spremstva. Toda kolika sprememba! Takrat je bila sama radost in veselje, sedaj žalost in bolest. Tedaj je bila sedemnajstletna deklica, lepa, srečna, vesela. Njen vzvišeni soprog jo je kazal svojim narodom srečen in ponosen. Navdušeno ljudstvo je tedaj obisipalo njen voz s cvetjem. In sedaj je prišla na Dunaj, iz Švice, toda v mrtvaškem vozu, pokritim z žalobnimi, mrtvaškimi vencii. Narod spremlja solznih očij krsto, v katerem počiva njegova cesarica s srcem, katero je ranila razbojniška in zločinska roka, katero je že prej pretrpelo toliko nesreč. Prej mlada deklica, polna veselih upov in načrtov, polna blagih namenov in želja, sedaj mrtva, umorjena mati, katera je toliko pretrpela, da bi mogla reči s sv. pismom: „Vi vsi, ki hodite todi mimo, pogledjte, ali je katera bolečina kakor je bolečina moja“. Soprog, ki jo je takrat pripeljal, da jo povede pred oltar, jo je v soboto spremljal k hladnemu grobu; srečna se je nadala, da bode vladarska krona lahka, a bila ji je tako težka, da ji je bila njena teža vzrok smrti.

Prva leta je pokušala kratek čas blaženstvo sreče, a potem je morala izpiti kupo trpljenja do dna. Vse njeno življenje je spremljalo trpljenje. Nesreče, ki so zadevale našo državo, so s podvo-

jeno silo vplivale na blago cesarico, ki je tako zelo ljubila avstrijske narode. Še bolj je trpela pod groznimi rodbinskimi nesrečami. Skoro smrtno jo je zadela nesrečna smrt ljubljenege sina Rudolfa, usodepolno jo je potrla strašna smrt njene sestre grofice Alençonske v požaru dobrodelnega pariškege bazarja.

Ako bi je ne ljubili radi njenega preblagege srca, ljubiti in sočutiti bi morali z njo radi njenega silnega trpljenja; vsak človek, ki veliko trpi, vzbuja sočutje in prijateljstvo med blagimi ljudmi, koliko sočustvo in ljubezen je še-le zaslužila naša mučeniška cesarica! In ravno to spoštovanje do toliko trpeče cesarice se mora spremeniti v srd in gnjev, proti skrajno hudobnemu zločincu, ki je dvignil nesrečno roko proti blagi, trpeči, bolni naši cesarici. Nje ni mogel hudobnež usmrtiti iz kakega političnega vzroka, ni se ona vmešavala v javno življenje, živela je sama skromno, dobrote pa delila obilno; vzroka ni imel niti najmanjšega; vedel je, da ubija ženo, ki trpi kakor nihče, da je telesno bolna, da ima pa blago, do vseh siromakov sočutno srce, zato morilec ne more biti človek, on je divja zver, ki hrepeni po krvi, ki se radostno pase ob pogledu na vročo srčno kri.

Toda, zaman je ves gnjev, zaman vse zgražanje, cesarica je mrtva, mirno leži v hladni krsti poleg ljubljenege sina v podzemski rakvi, v kapucinski cerkvi. Nečloveški morilec pa čaka obsodbe. Toda, kakšna obsodba! Svet lahko sedaj vidi, kako malo premore! Vsa kazen, ki si jo morejo izmisliti vsi sodniki, je — smrt. Koliko je pa temu zverinskemu človeku smrtna kazen, je pokazal sam, ko je že večkrat obžaloval, da švicarski zakoni prepovedujejo smrtno kazen. Torej

kazen temu nečloveku za njegov zverinski čin bode ta, da ga bodo celo njegovo življenje zastopj hranili, in če se bode slednjič naveličal takega življenja no, ga bodo pa njegovi številni prijatelji anarhisti — oprostili.

* * *

Od onega žalostnega dne, ko so peljali nesrečnega pokojnega Rudolfa k večnemu počitku, Avstrija še ni videla takega pogreba, kakor se je vršil v soboto, ko so polagali našo cesarico v hladno cesarsko grobišče v kapucinski cerkvi. Ljudstvo je vrelo že več dni poprej iz vseh dežela v dunajsko prestolnico. Prihajal je preprosti narod, prihajali so zastopniki raznih uradov, vpo-kojeni častniki, generali, tuji knezi, kralji, vojvode, zastopniki vseh držav evropskih, prestolonasledniki drugih držav, prišel je celo nemški cesar. Papeža je zastopal dunajski nuncij Taliani, prišli so številni cerkveni dostojanstveniki (iz Ljubljane mil. knezoškof dr. Jeglič in prelat dr. Kulavic), prišlo je sploh vse, visoko in nizko, preprosto in gosposko. Dunaj se je ogrnil ta dan ves v žalno obleko. Z hiš so plapolale črne zastave, trgovine so bile zaprte, uradi niso poslovali, ljudje so bili večinoma v črnih oblekah. Takoj opoldne so gorele vse plinove svetilke po mestu. Tisoči in stotisoči so se zbirali že okoli dveh popoldne pred dvorom in kapucinsko cerkvijo. Videl si tu Poljake v bogatih plemenitaških narodnih nošah, videl si ogerske magnate v raznobarvenih svojih oblekah: zbrali so se tu malteški vitezi in vitezi nemškega reda v ličnih svojih redovnih opravah. Ob 4. uri popoldne se je začelo zamolklo zvonjenje iz vseh cerkva, znamenje, da se je pričel žalostni sprevod. Pred krsto so stopali in se vozili dvorne dame, komorniki i. t. d. Za krsto je sledil oddelek telesne straže na konjih, stotnija pešcev in četa konjenice. Ko je došel sprevod v kapucinsko cerkev, so tam že čakali kleče: cesar, vsi člani cesarske hiše, tuji vladarji in zastopniki drugih držav. Blagoslovil je truplo še enkrat kardinal Gruša. Ko so zapeli pevci „Libero“, je cesar s svojima hčerama glasno plakal. Po dokončanih molitvah so nesli krsto v spodnje grobišče, kjer počivajo tudi drugi umrli člani cesarske hiše. Cesar se je tu zgrudil na molilno klop in glasno zaihtel: z njim so jokali vsi pričujoči. — Ko se je tudi v grobnici zvršilo poslednje blagoslovljenje, je prvi najvišji dvornik izročil kapucinskemu gvardijanu ključ od krste in ga priporočil njegovemu varstvu. Ko se je vrnil cesar iz grobnice, zapustil je najvišji dvor cerkev, ki se je jela polagoma prazniti.

Kaj je z vero?

(Ant. Hribar.)

Kako so se prvi kristjani prekrizavali?

Cerkveni pisatelj Tertulijan piše: „Pri vsakem početju, pri prihodu ali odhodu, če oblačimo čevlje, če se kopljemo, če gremo k mizi, če se usedamo, ali karkoli počnemo, zaznamujemo svoje čelo z znamenjem sv. križa“. — „Nikar se ne sramujmo“, tako nas opominja sv. Ciril, „spoznati Njega, ki je bil križan; neustrašeno se prekrizajmo s prstom na čelu“. — Sv. Avguštin pravi: „Prav nič se ne sramujem križa, da bi nosil Kristov križ na skrivnem kraju, ampak nosim ga očito na čelu“. — „Pišimo“, pravi sv. Efrem, „znamenje križa na naša vrata in čelo; na usta, na prsi in na vse ude. Oborožujmo se s tem nepremagljivim orožjem krščanskim. Ne opuščaj, o kristjan, nikjer tega obrambenega znamenja sv. križa ne po dnevi, ne po noči, nobeno uro, noben trenotek. Zakrivaj se s tem posvečenim škitom kadar spiš, kadar čuješ, če potuješ ali če greš na kako opravilo, če ješ ali piješ. Odiči svoje ude z zdravilnim znamenjem, počasti jih s tem in nobeno zlo te ne bo zadelo“.

Koliko moč ima znamenje sv. križa?

Iz nekega starega izročila je znano, da so podali sv. apostolu Janezu sovražni krivoverci kupo s strupom, naj bi jo izpraznil. Svetnik pa je imel navado, da je vsako reč, katero je hotel zavžiti, prej prekrizal. Blagoslovil je tudi to pijačo, in glej: kupa se je zdrobila in ostudni naklep njegovih sovražnikov je bil uničen. Še se je ohranila po nekaterih krajih navada, da na god sv. Janeza blagoslavljuje vino rekoč: „Pijte ljubezen sv. Janeza!“

Jednaka prigodba se bere v življenju sv. Benedikta. Tudi njega so hoteli zastrupiti njegovi podložniki, ker ga niso mogli trpeti radi njegove strogosti. Pa tudi njemu se je zdrobila posoda, v kateri so mu podali strupene pijače, ko jo je prekrizal.

Ko je bilo mesto Epidaver v nevarnosti, da je bode zalilo morje, naredil je sv. Hilarij tri križe nad morjem, in pesek in vihar sta se ulegla, morje pa je odstopilo nazaj.

Cesarju Konstantinu se je prikazal svetel križ na jasnem nebu z napisom: „v tem znamenju boš zmagal“, takrat, ko je šel iz Francoskega na Laško zoper Maksencija. Konstantin je dal tedaj znamenje sv. križa, ko ga je videl v prikazni, napraviti v svoje zastave, na katerih so bile do tedaj le podobe malikov, in jih je razdelil mej vojsko. Konstantin je v resnici tudi premagal Maksencija v krvavi bitki,

ter je postal kristjan. Ko je dal potem v Rimu postaviti svojo podobo, ukazal je pod podobo napraviti križ z napisom: „V tem znamenju prave srčnosti oprostil sem Vaše mesto krutega nasilstva ter povrnil državi in rimskemu ljudstvu staro slavo in veljavo“.

Sv. Anton puščavnik pripoznava, da je z znamenje sv. križa premagal vse napade skušnjavčeve. — Sv. Justino je hotel čarodej Ciprijan s čarodejskimi sredstvi pripraviti, da bi začela nečisto ljubiti paganskega mladeniča Agladija, ki je grozno hlepel po njej. Z znamenjem sv. križa pa je ona vse poskuse onemogočila.

Cerkveni pisatelj Laktancij pravi: „Z znamenjem sv. križa so pometali kristjani malikvalske podobe z altarjev; z znamenjem sv. križa so prepodili celo hudobne duhove iz ljudij. Če je kristjan le sv. križ naredil in zastoj je bilo vse vedeževanje malikovalskih vedežev, ki so prerokovali po znamenjih, ki so jih zasledili v črevih v žrtve klanih živalij. Z znamenjem sv. križa je sv. Lavrencij ozdravljaval slepce. Prvi čudeži, ki so jih delali svetniki božji, godili so se po znamenju sv. križa. Brezštevilno čudežev se je godilo v tem sv. znamenju.

Kako pa se dela sv. križ?

Sv. križ, da ž njim sami sebe blagoslovljamo, se dela na dva načina. S palcem desne roke napravimo na čelu dve križem ležeči potezi, eno navpično in eno vodoravno; jednako na ustih in na prsih. Drugi štirje prsti naj so sključeni in leva roka bodi položena na prsi — na srce. Ta način prekrižavanja imenujemo mali, ali grški križ. S tem prekrižavanjem spričujemo svojo vero v trojednega Boga, v sv. Trojico: vero v Boga Očeta, ki je večna modrost, vero v Boga Sina, ki je živa beseda Očetova, in vero v sv. Duha, ki se izliva s svojo milostjo in svojimi darovi v srca vernikov. S tem načinom prekrižavanja pa prosimo tudi večnega Boga, naj bi razsvetlil naš um, posvetil naše besede in prižgal ljubezen našo in darujemo ob enem srcu vse misli, besede in dejanja.

Prekrižujemo se pa tudi še na drugi način, da se namreč zaznamujemo s koncem stegnjene desne roke na čelu, na prsih, na desni in na levi rami. Levo roko držimo zopet na prsih. To je veliki ali latinski križ, s katerim se duhovniki pri božjeslužbenih opravilih prekrižujejo, in pomeni, da je Bog sin rojen od Boga Očeta, sveti Dub pa izhaja iz Boga Očeta in Boga sina ob enem in da je sv. Trojica nerazdeljena Edinost.

Ta dva načina prekrižavanja imamo v rabi. Oba lahko rabiš, duša verna, oba ti predstavljata

ono znamenje, na katerem je zadostovala večna ljubezen za grehe tvoje, za grehe vesoljnega sveta. Znamenje križa je bilo včasih najšramotnejše znamenje, kot v današnjem času vislice. Največje hudodelnike so pribijali na križ. Te šramotne smrti je moral umreti tudi Sin božji, ker je bil, dasiravno najnedolžnejši „mej hudodelnike prištet“, kakor pravi sv. pismo. Isti trenotek pa, ko je Jezus Kristus na križu umrl, je križ zgubil vso nečast in je postal znamenje največje časti in veljave v nebesih in na zemlji. Da, do tolike slave je to znamenje povikšala kri Kristusova, ki je je oblivala, da nihče brez tega znamenja ne more v nebesa. „Kdor hoče za menoj, naj vzame svoj križ na rame . . .“ veli Gospod. Duša krščanska, ne sramuj se torej tega znamenja pred in med svetom. Znamenje to ti ni v nečast, pač pa v največjo čast in ponos. Svet se morda temu znamenju še posmehuje kot nekdanj, a svet s tem kaže svojo nevednost, svojo zaslepljenost, svojo hudobijo in sprideno srce. O kako se dandanašnji takozvani omikanci boje očitno se prekrižati. Počno pač s svojim telesom, s svojimi udi razne budalosti, le sv. križa nečejo polagati na svoje čelo, usta in prsi — da, saj ga še ne znajo! To znamenje jim je v posmeh. Gorje svetu, ki se boji križane ljubezni, one ljubezni, ki jih je ljubila in jih še jedina v resnici ljubi. Rajše sklepajo pogodbe s peklom nego z nebesi; rajše posvečujejo svoje ude z znamenjem prokletstva kot z znamenjem blagoslova. Zjutraj vstane brez križa, spat gre brez križa, k mizi, od mize brez križa, kot žival. Potem se pritožuje o stiskah, nadlogah, trpljenju itd., pa ne ve in noče umeti, da znamenje sv. križa vse olajšuje, vse oslaja, vse osrečuje.

Ti pa, ki se še spoznavaš pravega kristjana, vsaj ti ne zametuj tega sv. znamenja. Sv. križ bodi zjutraj prvo tvoje delo, sv. križ pred vsakim opravilom, svet križ naj te zaznamuje, predno se vležeš spat. Kako lepa je navada, da krščanske matere tudi svoje male otročiče prekrižavajo, ko jih polagajo v zibelke. Ohranite, matere krščanske, to prelepo navado in one, ki ste to opuščale, nikar tega v prihodnje ne zanemarjajte.

Kristjan moj, priporočam ti pa še posebno, da se prekrižavaš vselej, kadar te napadajo hude skušnjave. V tem znamenju je zmaga. Zmagal in odgnal boš vselej prav gotovo vsako še tako hudo skušnjavo, ako se boš zaznamoval s pravim, vernim in pobožnim duhom z znamenjem sv. križa.

(Dalje prihodnjič.)

Zgodovina Marijinega Celja.

(Spisal dr. Anton Medvod.)

(Dalje.)

Veliki dobrotniki marijinoceljske cerkve so bili raznoteri vladarji prevzvišene habsburške rodovine. Vojvoda Albert I. je podaril krasen, dragocen altar. Ernest Železni je kupil l. 1472. za Ludovikovo podobo v zakladnici dražestno oblačilo.

Proti koncu srednjega veka so se bile razmere v avstrijskih, posebno pa nemških deželah grozno shujšale. Nastali so takozvani roparski vitezi. Na visokih skalah so bivali v trdnih gradovih, plenili in ropali so daleč okrog, kjerkoli so le mogli. Nikdo jih ni za to kaznoval, vladarji so bili preslabi, da bi bili z jekleno roko zatrli to zaroto. Pravice ni bilo nikjer, javna varnost je bil neznan pojem. Nikdo si ni bil življenja, še manj pa imetja varen. Tudi romarji so od roparskih vitezov marsikaj hudega pretrpeli, bili so večkrat mučeni in oropani. Da bi Marijino Celje branil, izdal je dobrotljivi cesar Žiga l. 1429 strog odlok, v katerem mej drugim pravi: „Ker smo zvedeli, da nekateri, ki so zgubili strah božji in ne marajo niti za lastno čast, niti za svojo izveličanje, marijinoceljske romarje na potih in cestah, celo tudi v prenočiščih razžalijo, motijo in oropajo, vjamejo in tepejo; zato hočemo in odločimo, ter zapovemo v svojem rimsko katoliškem in cesarskem velečastvu s tem pismom, da so romarji na potih in cestah ter v prenočiščih prosti in se morajo popolnoma v miru pustiti. In kdor se bo zoper to pregrešil, ta si naj bo svest jeze Boga vsegamogočnega in naše ljube Gospe, svest si pa naj bo tudi našega naspotstva, za kazen in za pokoro bo plačal 100 goldinarjev čistega zlata globe vsakokrat, kadar bo to storil“. Ta odlok je potrdil tudi kardinal Cesarini v imenu papeža Evgena IV. l. 1442. in je zagrozil cerkvene kazni, celo izobčenje iz sv. cerkve vsem, ki ravnajo proti marijinoceljskim romarjem. S tem so nehala strašna nadlegovanja in različne muke, katere so trpeli mnogo let po-božni romarji.

Velikansko slovesnost videlo je Marijino Celje l. 1456. Prišel je namreč z ogromnim spremstvom in z bogatimi darovi kralj ogerski in češki Ladislav. Celu božjo pot hodil je tje in nazaj peš. Bil je sprejet s kraljevimi častmi.

L. 1474., 24. majnika, je v Marijinem Celju razsajal grozen požar, ki je vpepelil cel trg in še cerkev težko poškodoval.

L. 1529. zadela je trg in okolico zopet huda nesreča. Prihruli so namreč divji Turki ter so oropali in požgali trg; z gorečimi pušicami so streljali tudi na cerkev, katera je pa vendar z

božjo pomočjo večinoma nepoškodovana ostala. Marijino podobo so bili duhovniki iz cerkve odnesli ter so jo v temnem gozdu skrili. Toda i njo so Turki našli. Pripoveduje se, da je nek besni Turk na konju s sulico hotel prebosti Marijino podobo, a takoj, na mah oslepi in mrtev se zgrudi na tla, v istem trenutku se pa prikaže nad cerkvijo svetloblesteča krona.

Turška druhal je razširjala po vsej naši domovini nepopisen strah. Več let si nikdo od doma ni upal. Pomanjkanje opazilo se je i na božjih potih. Vendar čez nekaj let se je romanje zopet povzdignilo do prejšnje višine.

Krasna cerkev, katero je bil kralj Ludovik sozidal, postala je pretesna. Romarjev je bilo od leta do leta več. Opat Pirin toraj sklene zidati novo prostornejšo cerkev. Cesar Ferdinand III. ga spodbuja in še gmotno ter dušno podpira. Staro cerkev, razun še sedaj stoječega orjaškega zvonika poderejo in 6. majnika l. 1644. položi opat Benedikt temeljni kamen za novo cerkev. Dolgo so jo zidali, veličastno stavbo, še le l. 1699. so jo dovršili po dolgem trudu. Na izvanredno slovesen način so jo blagoslovili. Prisotnih bilo več škofov, tudi cesar Leopold I. sam je prišel k sijajni svečanosti.

Marijino Celje je v tem pretrpelo marsiktero grenko uro. L. 1679. je imela grozno žetev v trgu in daljni okolici strašna šiba božja — črna kuga. Opat Francišek zaukazal je večkrat v tej pogubonosni bolezni čudodelno podobo v procesiji nositi, da bi Bog milostljivo to kazen odvrnil. Kmalu potem prihrumé besne druhal turških vojakov v Marijino Celjo. Požigali in ropali so, da je bilo groza. Povsod se je razlegal le jok in stok. Ko je neverni poveljnik Kara Mustafa l. 1684. Dunaj oblegal in je pretila krščanstvu in posebno našemu cesarstvu poguba, prenesli so Marijino podobo in vse dragocene zaklade iz cerkve marijinoceljske v Št. Lambert v večjo varnost. Ostali so tam, dokler ni slavni Sobieski Turkov pred Dunajem popolnoma premagal.

V nevarnih turških časih so vladarji, knezi in vsa ljudstva pri Mariji celjski pomoči in sladke tolažbe iskali. Božja pot ni bila nikdar tako mnogobrojno obiskana, kakor ona tužna leta. Različnih darov ni cerkev nikdar toliko sprejela, kakor takrat. Nadvojvoda Matija, poznejši cesar, se je v bitki pri Šopronju l. 1602 v Marijino Celje zaobljubil. Po dobljeni velikanski zmagi je tjekaj romal in v spomin je djal sam težko zlato krono na glavo Marijini podobi.

Cesar Ferdinand II. prišel je l. 1621. v Marijino Celje ravno isti dan, ko se je imela izvršiti obsodba nad njegovimi najhujšimi sovraž-

niki, vstaši v Pragi, da bi tu, kakor je rekel očitno, „po vzgledu izveličarjevem za sovražnike molil, da bi srečno vmrli“. Po njegovi smrti poslala je vdova zlato Marijino soho, v vrednosti 1000 zlatih cekinov.

Nadvojvoda Karol Josip, ki je bil škof v Pasavi, je cerkev večkrat obiskal in veledušno obdaroval, v oporoki je določil, da morajo njegovo srce v Marijini kapelici v zidu varno shraniti.

Leopold I. je devetkrat kot cesar peš v Marijino Celje romal. L. 1679. je dal postaviti sedanji krasni veliki altar iz čistega srebra, tudi srebrno ograjo pri kapelici je on napravil.

Nadvojvoda Karol, poznejši vladar španski in rimsko nemški cesar, prinesel je l. 1703 dragocen križ z latinskim napisom: „Kraljici sveta, Mariji celjski, daruje in posveti iz hvaležnosti po svoji obljubi potovaje k nastopu španske kraljeve vlade sin cesarja Leopolda in cesarice Eleonore kralj Karol 15. septembra l. 1703.

Pozneje je Karol s svojo soprogo še večkrat v Marijino Celje priromal. Prinesla sta vselej bogate darove, najbolj čudna je bila soha, podoba njenega prvega sina, prestolonaslednika Leopolda v naravni velikosti iz samega zlata v vrednosti 20.000 goldinarjev z lepim ganljivim napisom, ki se glasi: „Karol in Elizabeta prineseta svojega v Marijinem Celju izprošenega, a zopet nebesom vrnjenega sina Leopolda, ker živega ne moreta pripeljati, sedaj v isti naravni teži iz zlata l. 1716.“

Cesarica Marija Terezija, plemenita po svojih čednostih in velezasluzna po neštevilnih dobrih delih, je že v nežni mladosti Marijino Celje srčno ljubila. Prvo sveto obhajilo je tu prejela l. 1728 in 8 let pozneje prišla je takoj po svoji poroki s cesarjem Francem na božjo pot: ob tej priliki darovala je oni dve čudno lepi, blesteči, z dragocenimi kameni bogato okrašeni srca, ki tako divno krasita oltar milostne Matere; pod srcema je kratek, a pomenljiv napis: „Da bi srca obeh zakonskih postali eno srce v Bogu!“

Velike so bile svečanosti o šeststoletnici l. 1757. Cesarica sama se jih je z mnogimi vrliimi duhovniki in visokimi dostojanstveniki vdeležila. Istokrat je dala popraviti in povečati srebrno ograjo. Svojega najslavnejšega generala grofa Dauna je poslala z 20 zastavami, katere so bili naši vojaki v sedemletni vojski pohlepno Prusom vzeli, da jih v večni spomin postavi v romarski cerkvi. Njena mati in ona ž njo ste dolgo let šivali in tkali zelo lepo mašno oblačilo, katero ste Mariji celjski podarili. 13. septembra prišla je cesarica; spremljali so jo s cesarskim

bleskom njeni otroci nadvojvodi Josip, Karol, Leopold in nadvojvodinja Marija Ana, Kristina ter Elizabeta.

Rad je romal v Marijino Celje nadvojvoda prestolonaslednik Josip, poznejši cesar Josip II. S svojo nevesto Elizabeto daroval je l. 1761. krasno svetilnico, ki je še dandanes kras romarske cerkve; kakor ob stoletnici, dajal je vedno s svojim lepim in pobožnim vedenjem vernemu ljudstvu ganljiv vzgled.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz jugoslovanske Bosne. Z velikim veseljem in radostjo smo dobili skupino sv. Družine, katere smo si za novo cerkev sv. Jožefa tako zelo želeli. Iz bele Ljubljane so nam pripeljali veličastne in krasne kipe častite Marije Device roženvenške kraljice, sv. Dominika in sv. Katarine Sijenske, vse iz lepega kamna izdelane.

Vsa katoliška občina se je na kolodvoru zbrala, da sprejme sv. podobe, in jih slovesno spremi v cerkev. Dekleta so spletla vencev in šopkov ter so lepo okinčale tri vozove, na kojih so vozili sv. podobe k cerkvi, mladeniči pa so ozaljšali konje in postavili na vozove zastave.

Najkrasneje je bil okrašen prvi voz, na katerem so vozili veličastno podobo roženvenške kraljice, na drugem vozu je bil sv. Dominik, na tretjem pa sv. Katarina S, oba odkrita in klečeča.

Svečenik v cerkveni obleki je pokropil kipe s blagoslovljeno vodo, ljudstvo pa je pozdravilo Ono v nebesih, katero predstavlja krasni kip. Godba je zavisirala lepo Marijino pesem, katero je tudi pevski zbor pel. V svečani procesiji šel je sprevod skozi mesto k novi cerkvi, med roženvenško molitvijo, sv. petjem, godbo, streljanjem iz topičev in zvonjenjem jedinega malega zvona.

Verniki vshodne razkolne cerkve in mohamedanci so v trumah hiteli gledat to krščansko katoliško slovesnost, osobito pa lepe podobe, čudili so se ter se spoštljivo obnašali, ker kaj takega še niso videli.

Pravoslavni, razkolni verniki so spoznali, da je to podoba Matere božje, a mohamedanci so vpraševali, kedo je, in kako se imenuje. Odgovarjalo se je: prva na prestolu je „sitti Mariam“, sv. Marija, katero tudi oni spoštujejo kot devico in mater Jezusovo.

Tako je imela blažena devica Marija zmago-slaven in slovesen vhod v novo hišo božjo uboge katoliške občine tukaj. Malokatero oko je sv. veselja, ganjenja in hvaležnosti suho ostalo.

Jako težavno, vendar srečno smo postavili v nastopnih dveh dnevih težke kipe na njim pripravljena mesta. Vrli kiparski mladenič je sam došel in vodil postavljanje. Opravljali smo tudi tridnevno pobožnost s sv. mašo v zahvalo za toliki milodar, za velikodušno darovateljico blagorodno slovensko gospo v Ljubljani in za vse, kateri so k temu kaj pripomogli.

Sladkega imena Marijinega nedelja je bila določena, da se sv. podobe svečano blagoslové. Ker prostor, na katerem stoje kipi, in ki ima spredaj dozdano altarno mizo, še ni popolnoma dodelan, smo ga

v soboto, 10. septembra provizorično pogrnili z belimi prti in okrasili s svežimi vencami in šopki ter z mnogimi svečami. Popoldne so strelili iz topičev in mali zvon mestu in vsej okolici oznanjali Marijino slavo v tej novi cerkvi in župniji.

V nedeljo ob deveti uri vredila se je procesija in šla po obširnem prostoru okoli cerkve, pevajoč lavretanske litanije. Dospevši v cerkev, so se slovesno blagoslovile nove podobe, ter smo čuli velepomembni cerkveni govor; potem je bila svečana sv. maša, blagoslov z Najsvetejšim in obhod okoli altara. Konečno je vsa zbrana množica pred blagoslovljeno podobo skupno opravila molitev za darovateljico teh podob in za vse dobrotnike in dobrotnice te prepotrebne cerkve.

Ves popoldan hodili so katoliki, pa tudi razkolni verniki obiskavat krasno podobo Matere božje, da jo počaste, prosijo in se ji priporočijo. O koliko verne vspodbude, tolažbe in poživljenja je došlo po tej vzvišeno lepi podobi ubogim kristjanom med drugoverci. In tukaj bode tudi sedež blagronosne in zmogoslavne roženvenške bratovščine, po kateri bode Marija sprosil in delila obilne milosti, blagodare in pomoči preubogemu katoliškemu slovenskemu narodu, pa tudi v korist onim, kateri so še izven jedinoprave Kristusove cerkve.

Sedaj sedi podoba roženvenške kraljice veličastno na prestolu v novi cerkvi, sezidani s tolikimi trudi, težavami in borbami, a ne še povse dovršeni, niti izplačani. Podobe so nadnaravne velikosti, a na vzvišenem mestu se vidijo le naravne srednje veličine. Obrazi, zadržanje in poteze sv. podob so vzvišene in prav primerne. Roženvenška kraljica ima belo krilo, sinjomoder plašč in okoli glave svetlorumenkasto pečo; vsa obleka je okusno kakor z zlatom vezena. Dete Jezus v Marijinem naročju je v rudečkasti obleki z zlatom pretkani. Kraljica roženvenška z jedno roko drži božjega sina, a z drugo milo podaja rožni venec sv. Dominiku. Zdolaj pred vzvišenim prestolom kleči na desni sv. Dominik hrepeneče zroč v Marijo, a na levi kleči sv. Katarina zamaknjena v molitvi v presv. božje dete. Sme se reči in priznati, da je ta skupina roženvenške kraljice dostojno cerkveno izdelana, tako, da je do sedaj malo takih, v Sloveniji in Jugoslaviji še ni jednake ali tej slične. Marsikateremu akademičnemu podobarju bi bilo v čast in ponos tako delo. Izdelal je te krasne kipe še mladi slovenski kiparski umetnik Ivan Zalar v Ljubljani, in to je še-le začetek samostojnega dela njegovega. V istini krasno delo hvali zmožnosti in nadarjenost mladega umetnika. Zato tudi mi z najboljšo zavestjo ga priporočamo.

Velikodušni dobrotniki jedne izmed najpotrebnejših cerkev tukaj v jugoslovanski Bosni, se prsrčno zahvaljuje sirotna katoliška slovanska občina in nje predstojništvo za ta veliki in preljudski milodar. Bog naj jo obilno pomilosti in jej stoterno poplača! Manjka pa še mnogo, da bode oltar roženvenške kraljice dodelan, goli zidovi oltarne mize in podstavov se morajo dostojno rezbarsko obleči, nad kraljico sv. rožnega venca in okoli prestola napraviti nebes in zastori, na oltar križ in svečniki in še dr.

Stroškov za vožnjo in postavljanje, zidavo podstave in altarne mize je 180 gld., samo železnični prevoz je stal 72 gld. 85 kr. Denarja smo pri tej priliki nabrali 37 gld. in to je mnogo od ubožne še-le

započetne občine, kateri še vsega potrebnega manjka. In tako smo se morali zopet nekoliko zadolžiti, da se je moglo vse omenjeno postaviti.

Ponižno še prosimo v imenu Marije Device in sv. Jožefa, usmili se še kdo nas in pripomagaj blagodušno za oltar roženvenške kraljice, da se zgotovi in dovrši; za cerkev, da se najpotrebnejše v njej napravi, se ostanek dolga na njeni stavbi izplača in da se dva prav potrebna zvana v novi zvonik nabavita. Vsaj Vam bode to cd sv. Družine, Jezusa, Marije in sv. Jožefa obilno časno in večno povrnjeno! Mi sami tu smo reveži in tega ne moremo, a potrebni smo in hvaležno se vas bomo spominjali v molitvah in pri sv. mašah. — Rimsko katoliški župni urad sv. Josipa v Prijedoru dne 13. septembra 1898. Anton Babić, župnik in dekan. Br. Alfonz Marija, cerkveni oskrbnik.

Razgled po svetu.

Budapešta. Povsod so že Ogrji razupiti radi umazanega slovstva in nesramnih podob, ki se pri njih javno stavljajo na ogled in pridno kupujejo. Letos, ko je prišla mladina zopet v šolo, je ta sodruga znova pognala kakor gobe po dežji. Odposlanec Moesi je smatral zato za svojo dolžnost, da je v tej zadevi interpeloval pri zadnjem zasedanju zbornice. Ogerski vladi morebiti vengar-le odpre oči, da nekoliko osnaži smrdljivi hlev, iz katerega zajema nadebudna mažarska mladina svoje nazore o nravnosti.

Rim. Kongregacija za oceno knjig je na novo prepovedala natis, branje in razširjanje 2 italijanskih, 2 francoskih in 2 angleških knjig.

Minister za uk in bogočastje, prostozidar, je izdal cirkularno njega vredne vsebine. V njej opominja oblasti, naj pregledajo ženske samostane. Ker so redovi in samostani odpravljani in le še čakajo, da te nune izumro, naj strogo pazijo, niso-li kake osebe na novo sprejeli; ako so jo, naj jo takoj spode. Iz vseh samostanov, kjer jih je manj ko deset, naj prebivalke spravijo v eno poslopje, brez ozira na redovna pravila.

Minoli mesec so slovesno izročili cerkev sv. Joahima očetom redemptoristom. Slovesnost je vodil kardinal Gotti, ki je ob enem predsednik komisije, katero so postavili sv. oče za oskrbovanje cerkve. Lastninsko pravico do cerkve ima vedno tačasni papež, vse druge pravice so izročene redemptoristom.

Mej tujci, katere so sv. oče sprejeli v zasebno avdijenco, je bil tudi kot cerkveni govornik znani prelat Gothard Scotton, ki je bil maja meseca zaprt radi razširjanja papeževih podob, toda pri obeh sodiščih v Milanu in Florenciji za nedolžnega spoznan.

Milan. Predsednik razpuščenega katoliškega društva se je podal radi zapetne dovolitve k policijski oblasti. Ta je dovolila obnovitev toda prepovedala vsako umešavanje v politiko. Kaj ume policija pod temi besedami, kažejo spremembe pri društvenih pravilih. Črtali so geslo: „s papežem in za papeža“, črtali besede: „društvo je pred vsem katoliško, spoštuje papeža in hoče koristiti ljudstvu“. Izbacili so člene o društveni zastavi in o zvezi z drugimi katoliškimi društvi Namen društvu je policija v toliko spremenila, da se bo držalo v stvarih, ki so veri v prid in krščanskemu narodu v korist, ne vatikanskih navodil, ampak svojega škofa i. t. d.

Francija. Kljub vstrajne pridnosti francoskih republikancev vidno pojema njihova slava na polji šolstva. Koliko so že storili, da iztrgajo šole šolskim bratom in sestram in jih dajo v roke neredovnikom! Kaj so si pripredili, naj govore številke. Od l. 1880 do 1897 vzeli so šolskim bratom in sestram v enem samem oddelku (departement) 179 šol. Ravno tam so narastle katoliške dekliške šole od 88 do 191. katoliške deške šole od 9 do 68. V istem razmerju raste obiskovanje katoliških šol. L. 1878 je bilo 11.172 šolarjev, leta 1895 že 19.475 in l. 1897 22.546. Te številke so povzete iz uradnega poročila, so torej popolnoma prave in ne puhlo hvalisanje. Ni mala žrtva, ko prinašajo katoliški stariši, gradeči in ohranjajoči šole iz svojega, zlasti ako pomislimo, da ne dobe od šolskega odseka ni krajcerja prispevka, dasi plačujejo šolski davek kakor drugi in dasi ima francoski šolski odsek na razpolago vsakoletnih 200 milijonov frankov. Ta v nebo upijoča krivica gre na rovaš jedino le prostozidarjem in judom, ki imajo 20 let sem vso oblast v svojih rokah. To dokazuje francoski proti-prostozidarski list *Frane Maçonnerie démasquée* (razkrinkano prostozidarstvo). On pravi, da so prostozidarji predsednik republike, predsednik ministerskega sveta, minister za uk, minister za poljedelstvo, vojni kakor tudi finančni minister, minister za unanje zadeve, minister za mornarico itd. Izmed državnih odposlancev jih ni nič več ko 166 članov lože. Takim prismođam so zaupali blagor Francije in blagor francoske cerkve.

Letošnjega romanja v Lurd se je udeležilo do 50.000 oseb. Mej ozdravljenci niso bile same ženske, kar se po navadi očita, ampak tudi lepo število moških.

Belgija. Leta 1872 so ustanovili jezuitje „apostolsko šolo“ v Turnhoutu. Več ko 30 misijonarjev in zadnji čas zopet 12 novih je že šlo delat v vinograd Gospodov. V tem zavodu je ta posebnost, da si vsak mlad duhovnik sam izbere kraj, kjer hoče delovati kot misijonar, ustopijo lahko tudi v katerikoli red, ako čutijo poklic za redovniški stan.

Število zakonskih ločitev se je zadnjih deset let podvojilo. L. 1887 je prišlo na 177.000 prebivalcev 1185 porok in 50 ločitev, tedaj na 36 zakonov jedna ločitev. L. 1891 je prišlo na 1701 poroko 73 sodnijskih ločitev, t. j. jedna na 19 porok. L. 1896. je narastlo prebivalstvo do 194.000 duš; porok je bilo 2148 in ločitev 130, t. j. na 16 jedna.

Bavarsko. „Evangeljski nedeljski list iz Bavarskega“ piše v svoji 36. številki: „Pravijo da se je papež že začel pogajati z Ameriko, da ohrani tudi za naprej na nekdanj španjskih otokih vladu katoliške cerkve. Posebno se briga za to, da ohrani oblast jezuitov na teh otokih. Upajmo da posadi Severna Amerika sv. stolico pred vrata. Saj je splošno znano, da so se uprli prebivalci na Filipinih, ki so bili popolnoma v rokah rimskih menihov; kajti nič več niso mogli prenašati bremen, koje so jim nalogali ti polteni in požrešni ljudje“.

O delovanji redov na Filipinih piše Karl Artur Thannert, ki je bil več let tajnik pri cesarskem konzulatu na Manili, sledeče: „Misijonsko delovanje jezuitskega reda in drugih duhovskih kongregacij je vredno vsega priznanja. Koliko reve, trpljenja in nadlog morajo tu prenesti znanilci božje besede, ve le oni, ki je že sam kedaj živel v teh polomikanih

vročih krajih.“ Kot glavni vzrok upora navaja: težke davke, slabo upravo, vzbujeno samozavest domačinov vsled vspehov sorodnih Japoncev, zlasti pa to, da Japonci sami ustajajo podpirajo. Tedaj ravno nasprotno od onega, kar trdi „evangeljski nedeljski list“. Predno „evang. nedeljski list“ tako nepošteno napada katoliške redove, naj pomete nekoliko pred lastnim pragom O evangeljskih severnih Amerikancih piše Oskar Peschel: „Vodnjake, katere rabijo Indijanci v puščavi Utha, so zastrupili severni Amerikanci s strihninom. Za časa lakote mešajo v Avstraliji med moko arzenik in jo dele med beraške domačine. V Tazmaniji streljajo angleški naselniki domačine, ako ne dobe boljše hrane za svoje pse. Takih nesramnosti pač Španci niso nikdar uganjali. Tudi niso nikdar, kakor severni Amerikanci, uničili celih narodov, Indijance pa kakor divjačino postreljali. „Ev. nedeljski list“ naj se raje spomni na škandale v nemških naselbinah in sram naj ga bo. Tu so se godile stvari, ki diše po požrešnosti in poltenosti“. Radi takih stvari se niso zagovarjali katoliški redovniki, pač pa verski bratci „ev. nedeljskega lista“.

Indija. Dasi daleč od razburkane Evrope vendar tudi v Indiji čutijo posledice novodobne nevere na Francoskem. Indijski „prosvitljenci“ odslavljajo katoliške misijonarje, rekoč: „Kaj trebamo vaše vere? Naša je prava; misijonarji ste prismođe, kajti učeni Evropejci v Parizu in Londonu se spreobračajo k našemu budizmu“. To je prav malo spodbudljivo za nas, ne res?

Koreja. Komaj pred 30 leti so še zvali Korejo „klasiška tla za mučenike“; 31. majnika t. l. pa je posvetil apostolski vikar Mutel v glavnem mestu Soeul novo katedralo. Prisostvovali niso le evropski konzuli, marveč tudi korejski ministri. Pri obedu po posvetitvi izrekel je guverner glavnega mesta željo, naj se prične s posvetitvijo te cerkve nova era za katoliške misijone mej korejskimi prebivalci.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec kimovec (september) 1898
(Spis potrjen in blagoslovljen od sv. Očeta.)

a) Glavni namen:

Delarci.

b) Posebni nameni:

23.) † **Sv. Tokla.** Povrnitev težko pogrešanega miru v pre mnogih družinah. Velike skrbi za bodočnost.

24.) † **Sv. Rupert.** Saleburska nadškofija. Vestnost v sodbi, govoru in pisanju. Ohranitev očesne luči.

25.) **Sv. Kleofa.** Cerkve srca Jezusovega. Krščansko mišljenje gospode napram poslom. Krščanski pisatelji.

26.) **Sv. Ciprijan in Justinijan.** Spreobrnjenje socialistov. Cerkev v vzhodnih deželah. Dušno pastirstvo v kaznilnicah.

27.) **Sv. Kozma in Damijan.** Družba Jezusova. Brezverni zdravniki. Žalostne razmere v mnogih siromašnicah in bolnicah.

28.) **Sv. Václav.** Pobožnost do najsvetejšega zakramenta. Češko, Moravsko in Šlezija. Duhovne vaje in ljudski misijoni.

29.) **Sv. Mihael.** Sveti oče. Pospesevalci molitvenega apostoljstva. Neki bogoslovni zavod.

30.) **Sv. Hieronim.** Bogoslovci. Vse doposlane pa še ne uslišane zadeve. Udje molitvenega apostoljstva in bratovščine Srca Jezusovega, ki so umrli v septembru in ki bodo v oktobru umrli.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Srca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Srca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Mohorja in Fortunata, naših angeljev varhov in vseh naših patronov Bog dobrotno odvrni od naše detele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestovanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe. — Neka oseba, da bi ji sv. Anton pomagal v hudi stiski. — Neki mladenič se priporoča sv. Florijanu, sv. Mohorju in svojemu patronu sv. Karolu, da bi mu bilo na njih priprošnje odvzeto neljubo breme.

Listek za raznoterosti.

Ljubljana. V soboto popoldne, ko je vsa Ljubljana praznovala, so ljubljanski delavci na sijajen način pokazali, kako globoko čutijo s prejasnim cesarjem. V dolgih vrstah pomikale so se okolu 4. ure popoldne delavske čete proti stolnici. Vzbujele so občno pozornost. Delavci g. Mathiana imeli so na rokavih vsi žalna znamenja. L. po je bilo videti, da sta na čelu svojih delavcev korakala gospoda Mathian st. in mlajši. Od Tönniesja je prikoralo kakih 300 delavcev: zidarjev, kovinskih strugarjev, vlivarjev, mehanikov, kotlarjev itd. Tudi slovenski zidarji so bili častno zastopani, kakor tudi tovarne: predilnica, Koslerjeva, Samasova, Činklova, usnjarska tovarna g. Janeža in tiskarji. Poleg teh sta svoje delavce pripeljala tudi gg. Maly in Žabkar, tako, da je bila stolnica natlačena polna delavstva. Delavstvo je s toplimi besedami pozoravil č. g. generalni vikar Flis. V jedrnatih besedah je opisal žalostni dogodek v cesarski hiši in pohvalil delavstvo, da o tej priliki krepko dokazuje svoje krščansko in avstrijsko mišljenje. Z veliko pobožnostjo molili so nato delavci sv. rožni venec za dušni pokoj mile cesarice. Nato so šli okolu mrtvaškega odra, ki je bil postavljen sredi cerkve, ter se razšli po mestu. Opomniti je še, da je v soboto popoldne tukajšnja c. kr. tobačna tovarna deloma praznovala. V nedeljo dopoldne je imelo delavstvo mašo v nunski cerkvi, potem pa velik shod v dvorani „Katoliškega doma“, da je na njem izrazilo sožalje presvetlemu cesarju. Delavci so v dvorani bogato okrasili kip cesarice z zelenjem in črnimi draperijami. Na shodu je govoril g. Gostinčar, Cesarju se je brzojavnim potom izreklo sožalje in udanost. Zborovanje se je končalo s cesarsko pesmijo. Vdeležba je bila ogromna.

Zgledni Denici! Vrli naši Salezijanski gojenci v kolegiju „Gjusto Morgando v Cuorgne Canavese“ na Laškem pišejo našemu listu tole. „Če ravno daleč od naše preljubljene domovine, smo se tudi mi zvesti Slovenci spomnili v presv. zakramentu sv. obhajila na dušni blagor naše bivše presvetle cesarice Elizabete, da bi ji ljubi Bog srečna nebesa dodelil; in s tem skazujemo svojo veliko žalost nad to grozno nesrečo, ki je zadela našo ljubo domovino Avstrijo. — Rihard Schwinger, Anton Lončar, Franc Bonča in Anton Pevce.

Stan se ne da izsiliti. V 15. stoletju se je Franciji trda godila. Kralja so imeli na Francoskem zaprtega, roparske čete so plenile po deželi, kmetje so udarili na plemstvo, ropali in rušili gradove in počenjali grozovitosti. Kralj Karl V. je bil angelj varuh Francije. On je imel izvrstnega vojskovodjo, ki je sam veljal več ko stotisoč vojakov. To je bil vitez Bertrand du Gueslin.

Stvarnik je poklical tega dečka v vojaški stan, odločil ga je za poveljnika. Toda njegovi stariši se niso brigali za to. Njegov oče, ubožen vitez, je imel malo posestvo. On ni maral, da bi se deček učil pisati in brati, da, niti videti ga ni mogel, kajti bil je jako grd. Mati ga ravno tako ni mogla trpeti, kajti prišel je vedno z razpraskanim obrazom domov in nobena obleka ni bila na njem dolgo cela. Vzrok tomu so bile divje vojaške igre, katere je že igral, komaj je dobro shodil. Imel je malo armado otrok svoje starosti, katere je on kot general vodil v boj. Radi te prirojene divjosti je mati vedno rekla, da ga ni hudobnejega otroka na svetu, kakor Bertrand. Toda v tej divjosti se je le kazalo na vse zgodaj nagnenje in poklic za poveljnika. Sedemnajst let star se je že hotel skušati z drugimi vitezi pri viteških igrah, toda oče se je branil, da bi ga vzel s seboj. Zato se ukrade na skrivnem z doma, sposodi si pri bratrancu konja in orožje in stopi nepoznan na bojišče. Takoj prvega viteza položi nerahlo v pesek. Sedaj nastopi zoper njega njegov oče, ki ga ni poznal, ker je imel naličnik potegnjen čez obraz. Bertrand je spoštljivo povesil sulico, kajti spoznal ga je po orožju; toda ker so mlademu junaku oponašali boječnost, podrl je še petnajst drugih vitezov, dokler mu ni izbil jeden čelade z glave. Vsi se začudeno spogledajo, ko spoznajo grdega Bertranda du Gueslin. Sodniki so mu jednoglasno prisodili prvo darilo. Njegov oče je sedaj spoznal pravi poklic sinov za vojaka, jokal je solze veselja in mu dal denarja in orožja. Stopil je v kraljevo službo in je bil najhrabrejši vojskovodja, družec pogum s premetenostjo in vestno poštenostjo. Marsikatero trdnjavo je vzel le z zvijačo, spodil je Angleže iz dežele in oslobodil Francijo.

Kakor temu Bertrandu, določil je Bog vsakemu človeku stan in poklic ter mu dal zanj nagnenje in ročnost. Dolžnost starišev je tedaj zasledovati sposobnost in nadarjenost, otroka temu primerno vzgajati in ga za poklic pripravljati. Le v onem stanu, katerega odloči človeku Bog, se more s pridom delovati in zadovoljno živeti. Nasprotno, v stanu, ki ni od Boga, je človek vedno nezadovoljen in zgreši svoj časni in večni namen. Bertrand bi ne bil niti kot duhovnik, niti kot pravdnik, niti kot zdravnik ali gospodar, umetnik, uradnik, rokodelc na svojem mestu. Vsled svojih lepih duševnih zmožnosti bi se bil vsega dobro priučil in se vestno potrudil, da izpolni stanovske dolžnosti, toda ne bil bi storil tega z vso vnemo in bi bil svoj živ dan nezadovoljen. Lahko bi ga bile okoliščine odvrnile od poti poštenja in bi bil časno in večno nesrečen.

Dobrotni darovi.

Za kruhe sv. Antona: I. I. 1 gld.; Ant. Ponikvar v Starem Trgu 2 gld.

Za dijaško mizo: Anton Ponikvar v Starem Trgu 2 gld.